

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Inovace jako faktor regionálního rozvoje

Innovation as a factor of a regional development

Student: Lenka Krajíčková

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Jiří Kern, CSc.

Ostrava 2011

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Dne 11.5.2011 v Ostravě

Lenka Krajíčková

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat panu prof. Ing. Jiřímu Kernovi, CSc. za věnovaný čas a za velmi cenné rady a názory, kterými mi pomohl vypracovat tuto bakalářskou práci.

Obsah

1. Úvod	1
2. Teoretická východiska regionálního rozvoje.....	3
2.1 Region a regionalizace.....	3
2.2 Přístupy k regionálnímu rozvoji	4
2.3 Regionální politika.....	5
2.3.1 Historie regionální politiky	7
2.3.2 Typy regionální politiky	7
2.3.3 Nástroje regionální politiky	8
2.3.3.1 Makroekonomické nástroje	8
2.3.3.2 Mikroekonomické nástroje	9
2.4 Regionální politika v ČR.....	10
2.4.1 Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007- 2013.....	12
2.4.2 Nomenklatura územních statistických jednotek	12
3. Význam inovací v rozvoji regionů	15
3.1 Politika inovací	16
3.2 Inovační podněty.....	18
3.3 Inovační procesy a inovační prostředí.....	18
3.4 Modely inovačních procesů.....	20
3.6 Marketing a management inovací	22
3.7 Inovace v České republice	23
4. Srovnání inovačních strategií dvou krajů.....	25
4.1 Charakteristika Moravskoslezského kraje	25
4.2 Charakteristika Zlínského kraje	27
4.3 Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje	28
4.3.1 Prioritní oblast A – Transfer technologií.....	30
4.3.2 Prioritní oblast B – Lidské zdroje	30
4.3.3 Prioritní oblast C – Internacionalizace.....	31
4.3.4 Prioritní oblast D – Koordinace a implementace RIS.....	31
4.4 Regionální inovační strategie Zlínského kraje	32
4.4.1 Analýza inovačního prostředí Zlínského kraje.....	34
4.4.2 Vazba Regionální inovační strategie na další dokumenty	35
4.4.3 Vize, cíle a strategie pro rozvoj inovačního prostředí Zlínského kraje.....	36
4.4.4.1 Prioritní osa A – Lidské zdroje pro inovace a konkurenceschopnost	38
4.4.4.2 Prioritní osa B – Podpůrná infrastruktura pro inovační prostředí ve Zlínském kraji.....	38

4.4.4.3 Prioritní osa C – Podpora inovací firem	39
4.4.4.4 Prioritní osa D – Mezuregionální spolupráce a public relations inovací Zlínského kraje	39
4.4.4.5 Průřezové (horizontální) cíle RIS	40
4.5 Zhodnocení a srovnání inovačních strategií	40
5. Závěr	42
Seznam použité literatury	44
Seznam zkratk	46
Prohlášení o využití výsledků diplomové (bakalářské) práce	47
Seznam obrázků	48
Seznam tabulek	48
Seznam příloh.....	49
Přílohy	50

1. Úvod

Inovace jsou v současné době stále více diskutovaným tématem, jelikož jejich role v podniku stále stoupá. O inovacích psalo, a stále píše, několik autorů, prvním, který se inovacemi zabýval, byl pan Schumpeter. Inovace jsou obnova a rozšíření škály výrobků a služeb s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovních sil.¹

V oblasti rozvoje regionů hrají inovace také velmi důležitou roli. Pomáhají podnikům, firmám, ale i jiným subjektům v regionu k rozvoji, přinášejí nové příležitosti a také finance. Jednotlivé regiony i kraje vědí, co pro ně inovace znamenají, že jsou pro ně důležité, a že jsou předpokladem k rozvoji, a proto zpracovávají Regionální inovační strategie, kterými se budu v mé práci také zabývat.

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala, protože se domnívám, že inovace jsou velmi důležité v dnešní době, a jsou důležitým faktorem pro regionální rozvoj.

Cílem mé bakalářské práce je zhodnotit Regionální inovační strategie Moravskoslezského a Zlínského kraje, s cílem porovnat priority, které si stanovili při tvorbě RIS.

V první kapitole mé bakalářské práce se zaměřím na oblast regionálního rozvoje a na pojmy, které s ním souvisí. Nejdříve se zabývám základními pojmy, jako jsou region, regionalizace a regionální rozvoj, dále přejdu také k přístupům k regionálnímu rozvoji a velmi důležité regionální politice. V podkapitole o regionální politice se zmíním o historii této politiky, o tom jaké máme typy a nástroje regionální politiky, ale také o, pro naši zemi důležité, regionální politice České republiky, která zahrnuje Strategii regionálního rozvoje. V závěru této kapitoly se věnuji Nomenklatuře územních statistických jednotek NUTS, kdy popíši jejich klasifikaci a rozdělení v ČR.

---

¹ Národní inovační strategie (2004)

V další kapitole se již zabývám samotnými inovacemi. Nejprve vysvětlím, co inovace znamenají a jaké mají základní dělení. Dále se budu věnovat inovační politice, v rámci které popíši i podněty, které ji ovlivňují. Také charakterizuji proces, kterým inovace procházejí při svém vzniku a základní modely tohoto procesu. Předposlední

podkapitolou v této kapitole je marketing a management inovací, které jsou pro řízení inovací důležité. V závěru kapitoly nastíním problematiku inovací v České republice, kterou podrobněji rozeberu na dvou krajích.

V poslední kapitole se zaměřuji na již zmíněné Regionální inovační strategie. Jelikož jsem si jako dva konkrétní kraje vybrala Moravskoslezský a Zlínský kraj, nejprve je krátce charakterizuji. Poté každou RIS rozeberu a podrobně popíši. V závěru kapitoly tyto dvě strategie srovnám a vyhodnotím, v kterých prioritních oblastech se shodují a v kterých naopak.

2. Teoretická východiska regionálního rozvoje

V této kapitole se budu zabývat nejen regionálním rozvojem samotným, ale i pojmy, které jsou s regionálním rozvojem úzce spjaté a pro pochopení této problematiky velmi důležité. Dříve než se začnu těmito pojmy zabývat, je potřebné vysvětlit, co vlastně regionální rozvoj znamená.

Pro správné pochopení je třeba uvést definici, která správně formuluje, co regionální rozvoj znamená. Regionální rozvoj je představován komplexem procesů probíhajících v složitém systému regionů. Pro ovlivňování a řízení těchto procesů je nezbytný systémový přístup.²

Regionální rozvoj můžeme také chápat jako ekonomický, ale i sociální, rozvoj určitého územního celku. Rozvojem je myšlen růst socioekonomického potenciálu úrovně regionu, využívání místního potenciálu nebo zvyšování konkurenceschopnosti regionu. Aktéři regionálního rozvoje se snaží zvýšit kvalitu života obyvatel daného regionu, ale i zlepšit ekonomickou, sociální a environmentální oblast.

Definice pro vymezení regionálního rozvoje existuje spousta. Například Ministerstvo pro místní rozvoj má svou vlastní definici. Rozumí jí růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování, popř. zmírňování regionálních disparit³.

Nyní přejdu k vysvětlení pojmů, které jsou s regionálním rozvojem a jeho fungováním spojené.

2.1 Region a regionalizace

Region je území vymezené hranicemi, typické společnými zájmy a podporou rozvoje. I pro pojem region můžeme v literatuře najít řadu definic. Podle zákona o podpoře regionálního rozvoje č.248/2000 Sb. je region územní celek vymezený pomocí

---

² Skokan (2004)

³ STEJSKAL, J.; KOVÁRNÍK, J. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2

administrativních hranic krajů, okresů, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován.

V literatuře se můžeme setkat se základním rozdělením regionů, a to na tři různé: subnacionální, supranacionální a transnacionální. Subnacionální region je část území jednoho státu, např. kraje v České republice, spolkové země v Německu. Supranacionálním regionem lze rozumět seskupení dvou a více států, jako např. Benelux (Belgie, Nizozemí, Lucembursko). Transnacionální region tvoří a spojuje hraniční části dvou nebo více států, a v těchto regionech dochází k přeshraniční spolupráci. Takovými regiony jsou např. Euroregiony, v České republice máme 13 Euroregionů, kterými jsou Silesia, Praděd, Těšínské Slezsko, Beskydy, Bílé Karpaty, Egrensis, Glacensis, Krušnohoří, Labe, Nisa, Pomoraví, Šumava a Silva Nortica.

Další dělení regionů je rozdělení na regiony heterogenní a homogenní. Již podle názvu lze poznat, že regiony homogenní jsou si podobné a mají společné nebo podobné sledované znaky, a regiony heterogenní jsou regiony funkční a závisí na územních vztazích prostoru regionů.

Vymezování takovýchto regionů můžeme nazvat jako proces regionalizace. Při tomto procesu dochází ke zkoumání území a dělení státu na menší celky tak, aby regiony měly co nejvíce společných znaků.

2.2 Přístupy k regionálnímu rozvoji

V dřívější době se v regionálních politikách kladl důraz na přístupy, které vedly především k dosažení ekonomické rovnováhy. Postupem doby se přišlo praktickým poznáním na to, že toto dosažení rovnováhy je nemožné v podmínkách tržní rovnováhy. Nyní se tedy spíše směřuje v regionálních politikách k přístupům, které mohou dosáhnout ekonomického růstu a rozvoje.

Jako základní přístupy k regionálnímu rozvoji můžeme chápat tyto modely:⁴

- keynesiánský model
- neoklasický model
- model vnitřního růstu

---

⁴ STEJSKAL, J.; KOVÁRNÍK, J. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2

Keynesiánský model je poptávkově orientovaný model, z pohledu regionálního rozvoje se snaží o vyrovnaní ekonomických disparit regionů a klade důraz na redistribuci veřejných finančních zdrojů.⁵ V praxi však docházelo k tomu, že extenzivní transfery těchto zdrojů jen málokdy respektovaly efektivnost jejich alokace, a také docházelo k oslabování aktivní role regionální a lokální samosprávy. V regionech, kde byl použit tento model, byl ekonomický růst velmi oslabován.

Stejně jako keynesiánský, i neoklasický model považuje za prioritu vyrovnat regionální disparity. Neoklasický model je založen na standardní výrobní funkci, která má dva základní faktory, kapitál a práci. Pokud mají regiony stejné parametry, které ukazují rovnováhu stabilního stavu, poroste jejich ekonomika rychleji. Naopak při rozdílných parametrech, dojde k růstu ekonomiky pouze, pokud je dál od svého rovnovážného stavu.

Dalším závěrem, který plyne z modelu, je, že k efektivnímu využití zdrojů dojde pouze v omezeném časovém období.

Model vnitřního růstu můžeme nazývat také jako model endogenního růstu. Teorie vnitřního růstu reaguje na to, že neoklasický model neinterpretovat uspokojivě dlouhodobý růst produkce. Jeho představiteli jsou W. Molle a R. Cappellini. Model se snaží o internalizaci vnějších faktorů, tedy lidského a znalostního kapitálu. Tyto modely se soustřeďují na mikrozáklady akumulčního procesu, tj. na soukromé i na společenské náklady a na výnosy investic do fyzického kapitálu, dovedností (lidský kapitál), technického a technologického pokroku (znalostní kapitál)⁶. Jeho představitelé jsou přesvědčeni, že ekonomický rozvoj musí být založen na aktivaci disponibilního rozvojového potenciálu.

2.3 Regionální politika

Také ve vymezování pojmu regionální se setkáme hned s několika definicemi, které se postupem doby vyvíjí a mění. Jedna z těchto definic říká, že regionální politika představuje všechny veřejné přímé i nepřímé intervence státu, regionu, obcí a měst,

---

⁵ Blažek, Uhlíř (2002)

⁶ STEJSKAL, J.; KOVÁRNÍK, J. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2

vedoucí k lepšímu prostorovému rozdělení ekonomických i mimoekonomických činností. Lze v ní vidět i snahu korigovat určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů, jimiž je ekonomický růst a zlepšení sociálního rozdělení.⁷

Jedna ze starších definic říká, že regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšování geografického rozdělení činností, resp. které se pokoušejí napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů – ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů.⁸

Tyto dvě výše uvedené definice jsou si, i přesto, že je jedna starší a jedna novější, velice podobné a mají podobný význam.

Regionální politika je velmi důležitým nástrojem státu, který obsahuje takové opatření a nástroje, které vedou ke snížení environmentálních a socioekonomických rozdílů v regionech. Také tuto politiku můžeme chápat jako ovlivňování hospodářských procesů v částech území státu. V literatuře se můžeme setkat i s tím, že pokud regionální politikou rozumíme ovlivňování hospodářských procesů v územních částech státu nebo ve větším ekonomickém celku prostřednictvím veřejného sektoru, je regionální politika brána stejně jako regionální hospodářská politika, tedy že tyto dvě politiky jsou naprosto identické.⁹

Podle Strategie regionálního rozvoje regionální politika představuje soubor intervencí, které jsou zaměřené podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné definování priorit a shromažďování prostředků na tyto priority. Jejím významným cílem je sbližování regionů v rámci určitého územního celku a klíčovým znakem je její výběrovost, to znamená, že k podpoře jsou vybrány problémové regiony, které výrazně zaostávají ve svém rozvoji za průměrem v míře, která je společensky uznaná za nežádoucí, a zaměření zásahů státu na jejich podporu se budou od ostatních regionů odlišovat.¹⁰

---

⁷ Adamčík (1998)

⁸ Vanhove, Klaassen (1987)

⁹ MAIER, G.; TÖDTLING, F. Regionálna a urbanistická ekonomika 2: Regionálny rozvoj a regionálna politika. Bratislava: ELITA, 1998. 320 s. ISBN 80-8044-049-2

¹⁰ Strategie regionálního rozvoje ČR 2007 - 2013

2.3.1 Historie regionální politiky

Historie regionální politiky sahá až do 30. let 20. století ve Velké Británii. Velká Británie je totiž považována za kolébkou vzniku regionální politiky. V období velké hospodářské krize byly regiony, které byly typické tradičním průmyslem, jako je těžba uhlí, hutnictví nebo textilní výroba, postihnuty krizí a vyznačovaly se vysokou nezaměstnaností. V roce 1934 byl jako řešení přijat první regionálně orientovaný legislativní dokument „Zákon o speciálních územích“. Hlavní smysl tohoto zákona byl zlepšit infrastrukturu a pravidla pro alokaci prostředků. Od té doby docházelo ve Velké Británii k rozvoji regionální politiky.

Dalšími zeměmi, v kterých se regionální politika rozvíjela, byly po 2. světové válce Francie a Itálie. Ve Francii se snažili především o to, aby byly odstraněny obrovské rozdíly mezi Pařížským regionem a ostatními regiony v zemi. Proto se zaměřili na podporu rozvoje 12 metropolitních měst, jako např. Marseille, Lille, Bordeaux, a omezili další růst hlavního města Paříže. V Itálii bylo hlavním úkolem vyrovnat rozdíly v ekonomické úrovni mezi severní a jižní částí země. V roce 1950 byl v Itálii přijat plán Cassa per il Mezzogiorno pro rozvoj jižní části země a především na rozvoj zaostalých regionů.

Ve většině západoevropských zemí se začala regionální politika uplatňovat na přelomu 50. a 60. let. V Německu se zaměřili na restrukturalizaci starých průmyslových regionů a na podporu nových rozvojových os ve středu země. V Nizozemí se naopak zaměřili na regiony, které měly sociální nebo ekologické problémy. V severských skandinávských zemích regionální politika pomáhala řešit málo zalidněné oblasti za polárním kruhem.

2.3.2 Typy regionální politiky

V ekonomické teorii můžeme rozlišit dva základní typy regionální politiky:

- endogenní regionální politika
- exogenní regionální politika

Endogenní regionální politika je založena především na uvolňování a mobilizaci vnitřních regionálních faktorů a vytváření podmínek pro rozvoj regionálního potenciálu zdrojů a struktur. Státní zásahy jsou u této politiky pouze doplňkové a

převládají nástroje regionální politiky. V současnosti tato endogenní regionální politika převládá.

Exogenní regionální politika je zaměřena spíše na vnitřní rozvojové impulsy regiony, které jsou způsobeny intervencemi státu. Exogenní politika se snaží především o přemístění zdrojů do výkonově zaostávajících regionů, ale také o přemístění výrobních faktorů, tedy kapitálu a práce, z regionů vyspělých do regionů méně rozvinutých.

2.3.3 Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky jsou využívány především pro plnění cílů regionální politiky, kterou vykonává vláda a příslušné ústřední orgány státní správy a samosprávy municipalit. Nejvhodnější nástroje jsou voleny podle cílů regionální politiky, které musí vycházet pouze z aktuálních potřeb a regionálních problémů. Je důležité, aby nástroje byly aplikovány s rozvahou, a po podrobné analýze území. Také je důležité, aby byly v souladu veřejné a soukromé zájmy. Nástroje regionální politiky by se měly používat v souladu se strategickými a územními plány daného území, ale neměly by se aplikovat pouze v zaostalých nebo hospodářsky a strukturálně postižených regionech.

Nástroje regionální politiky můžeme rozdělit do dvou základních skupin, tedy na nástroje makroekonomické a nástroje mikroekonomické.

2.3.3.1 Makroekonomické nástroje

Makroekonomické nástroje, které jsou používány pro řešení regionálních problémů, bývají silně omezovány dalšími národohospodářskými cíli. Těmito cíli může být zejména snižování míry inflace, vyrovnanost platební bilance a udržení míry nezaměstnanosti na přijatelné úrovni.

Mezi makroekonomické nástroje tedy patří:

- *fiskální politika*
- *monetární politika*
- *protekcionismus*

Prostřednictvím státního rozpočtu, který je hlavním nástrojem fiskální politiky, dochází vždy k meziregionálnímu přerozdělování, jehož mechanismus spočívá v systému daní a odvodu a ve struktuře výdajů státního rozpočtu. Regiony, které mají

vyšší příjmy, přispívají více do státního rozpočtu než regiony, které mají nižší příjmy obyvatelstva a firem. Do těchto nízkopříjmových regionů jde naopak více výdajů sociálních. Celkovou poptávku v jednotlivých regionech tedy ovlivní regionalizace fiskální politiky. Pokud se v regionech s nízkou poptávkou sníží daňové sazby, povede to ke zvýšení poptávky. A naopak pokud se v regionech s vysokou poptávkou zvýší daňové sazby, poptávka se tu sníží. Ve skutečnosti se tato politika nerealizuje, protože by mohlo dojít k útlumu ekonomického vývoje v prosperujících regionech, a následně by to mohlo mít i negativní vliv na příjmy státního rozpočtu.

Monetární politika, jako nástroj řešení regionálních problémů, ovlivňuje především množství peněz v ekonomice, ale její použití je, z důvodu vlivu na inflaci, přísně omezené. Prostřednictvím snadnějšího přístupu k úvěrům ve vybraných regionech je prováděna regionalizace monetární politiky, což znamená, že dochází k regionalizaci objemů poskytovaných úvěrů, výše úrokové míry a lhůty splatnosti. Ani vliv monetární politiky na regionální problémy není jednoznačný, protože díky meziregionálním vazbám se získané prostředky odlévají do ostatních regionů.

Protekcionismem rozumíme opatření státu, kterými ovlivňuje dovoz prostřednictvím dovozních cel a limitů. Protekcionismus řeší regionální problémy tak, že uvalí dovozní cla a limity na ty produkty, které jsou prostorově koncentrované v upadajících regionech. Stát tímto opatřením chce dosáhnout toho, aby poptávka byla orientována na domácí produkci. Tato opatření jsou časově omezená na co nejkratší dobu a podniky mají šanci zvýšit produktivitu práce, snížit náklady a obnovit svou konkurenceschopnost.

2.3.3.2 Mikroekonomické nástroje

Mikroekonomické nástroje mají hlavní poslání ovlivňovat rozhodování ekonomických subjektů o jejich prostorovém rozmístění. Nástroje lze rozdělit podle toho, na který ekonomický subjekt jsou zaměřeny. Máme tedy dvě základní skupiny:

- *realokace pracovních sil*
- *realokace kapitálu*

Mikroekonomické nástroje mají většinou podobu účelově poskytovaných finančních částek, které pokud plynou ze státního rozpočtu, spadají do makroekonomických nástrojů, konkrétně tedy do fiskální politiky. Není určeno, že částkou musí plynout ze státního rozpočtu, je samozřejmě možné, že plynou i z regionálního nebo lokálního

rozpočtu. Mikroekonomické nástroje ovlivňováním práce nebo kapitálu dosahují svého hlavní cíle, a to je obnovení rovnováhy na regionálních trzích práce.

Jako konkrétní příklady nástrojů realokace pracovních sil bych chtěla uvést následující:¹¹

- úplná nebo částečná úhrada nákladů na stěhování, přepravu osob a majetku
- výkup nemovitostí, díky neatraktivnosti regionů jsou ceny nemovitostí přechodně nízké a jsou pro municipality i pro obyvatelstvo výhodné
- podpora při nákupu nového domu či bytu

Tyto nástroje realokace pracovních sil není jednoduché převést do praxe, protože lidé, aby se přestěhovali, potřebují atraktivní lokalitu, dostupnost služeb a základních potřeb, jako je např. škola, kultura nebo zdravotnictví, ale také image daného regionu. Problém při aplikaci tohoto nástroje může nastat, pokud lidé nedonutí k přemístění ani finanční podpora, a tím pádem může dojít k neefektivnímu vynaložení prostředků veřejného rozpočtu.

Nástroje realokace kapitálu jsou v České republice daleko více používané než nástroje realokace pracovních sil. Mezi nástroje realokace kapitálu můžeme řadit zejména podporu přímých zahraničních investic, tedy systém investičních pobídek, daňová zvýhodnění a subvence. V regionální oblasti obce a kraje spíše nabízejí průmyslové zóny nebo nemovitosti k podnikání. Region se musí soustředit nejen na získání nového podniku, ale především zajistit podniku takovou péči, aby v regionu zůstal co nejdéle.

2.4 Regionální politika v ČR

V současnosti je česká regionální politika chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů v České republice, ke snižování neodůvodněných rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a ke zlepšení regionální hospodářské struktury.¹²

Pokud se podíváme do minulosti regionální politiky v České republice, tak již od začátku 90. let reagovala naše vláda na regionální problémy, především na slabé a

---

¹¹ WOKOUN, R.; MATES, P. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3

¹² WOKOUN, R.; MALINOVSKÝ, J.; DAMBORSKÝ, M.; BLAŽEK, J.; a kol. Regionální rozvoj (výchozí regionální rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0

strukturálně postižené regiony a snažila se o jejich lepší stabilitu a ekonomický růst. Až do roku 1991 se regionální politika v ČR neopírala o žádnou legislativní formu. V roce 1991 bylo České národní radě doporučeno připravit návrh zákona o regionální politice. Návrh byl zpracován a měl mnoho verzí, ale v roce 1992, kdy byla zvolena nová vláda, byl odmítnut. Vláda přijala pouze zásady regionální hospodářské politiky, které jsou až do dnes základním dokumentem pro realizaci regionální politiky.

Rok 2000 byl velmi významným pro českou regionální politiku, protože bylo přijato několik významných zákonů a usnesení vlády. Základním zákonem, který se stal rámcem české regionální politiky, je zákon č.248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tímto se mohla Česká republika srovnávat s vyspělými státy, které již tuto právní normu měli. Zákon je hlavní pro vykonávání regionální politiky orgány státní správy a územní samosprávy, ale také stanovuje podmínky pro získání dotací ze strukturálních fondů Evropské unie.

Od roku 2000 až do současné doby je regionální politika v České republice zaměřována především na rozvoj podnikání, rozvoj lidských zdrojů, výzkum a technologický vývoj, rozvoj cestovního ruchu a zlepšení dopravní infrastruktury.

Jak už jsem se výše zmínila, rok 2000 byl pro českou regionální politiku významným rokem. V tomto roce byl totiž vládou ČR přijat základní strategický dokument naší regionální politiky Strategie regionálního rozvoje ČR. Tímto dokumentem byl vytvořen základní rámec formování regionální politiky v souladu s evropskou regionální politikou. Na Strategii navázaly Programy rozvoje krajů ČR, z těch byly odvozeny operační programy na úrovni regionů soudržnosti a Společný regionální operační program.

Jako další zákony, které byly přijaty v roce 2000 a pro regionální politiku a regionální rozvoj v České republice jsou velmi důležité, bych chtěla uvést tyto:

- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- zákon č.129/2000 Sb., o krajích
- zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze

2.4.1 Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007- 2013

Dne 17. května roku 2006 byla usnesením Vlády ČR č. 560 schválena nová Strategie regionálního rozvoje ČR. Hlavní cíl, který měla aktualizace Strategie, bylo aplikovat nová nařízení Evropské unie z oblasti hospodářské politiky do opatření, strategií a priorit české regionální politiky.

Strategie regionálního rozvoje ČR pro léta 2007- 2013 obsahuje především analýzu stavu regionálního rozvoje v ČR, jsou charakterizovány silné a slabé stránky, které ovlivňují rozvoj jednotlivých krajů a okresů, stanovené strategické cíle regionálního rozvoje ČR a doporučení pro správní úřady a kraje, kterým odvětvím by se pro rozvoj měli věnovat.

Strategie má vytyčené cíle, které chce splnit, oblasti, kterým se chce věnovat, problémové okruhy, které chce co nejvíce zlepšit.

Česká republika má v rámci této Strategie regionálního rozvoje vizi a do roku 2013 by chtěla být aktivní, ekonomicky výkonnou a konkurenceschopnou zemí, chce dosáhnout všech standardů EU. Také chce být zemí, která bude mít způsob a kvalitu života odpovídající naší historické tradici a postavení v Evropě.

Jelikož je již rok 2011, vize České republiky, kterou si stanovila ve Strategii v roce 2006, příliš reálně nevypadá, a podle mého názoru se ČR nepodaří dosáhnout všech standardů Evropské unie.

2.4.2 Nomenklatura územních statistických jednotek

Nomenklatura územních statistických jednotek, neboli také zkratka NUTS, byla klasifikována již v roce 1988 Eurostatem, což je Evropský statistický úřad. NUTS slouží především ke statistickým metodám a ke srovnávání působivosti evropských politik.

Pro vymezení jednotlivých úrovní NUTS stanovil Eurostat doporučený počet obyvatel. Toto doporučení můžeme vidět v *Tab. 2.4.2*

Tabulka 2. 1: Doporučený počet obyvatel pro úrovně NUTS

Úroveň	Minimální počet	Maximální počet
NUTS 1	3 milióny	7 miliónů
NUTS 2	800 000	3 milióny
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: vlastní zpracování

Klasifikace územních jednotek má dohromady 6 úrovní¹³ :

- NUTS 0 – stát
- NUTS 1 – území státu
- NUTS 2 – střední článek územního dělení, počet obyvatel 1 až 2 milióny, rozloha 3 tis. až 10 tis. km²
- NUTS 3 – počet obyvatel 200 až 400 tis., rozloha 1 až 3 tisíce km²
- NUTS 4 – okresy nebo mikroregiony
- NUTS 5 – základní územní jednotky

V České republice má nomenklatura územních statistických jednotek také 6 úrovní. NUTS 0 je Česká republika. NUTS 1 představuje u nás území celé České republiky. NUTS 2 jsou regiony soudržnosti, kterých v ČR celkem 8. Regiony soudržnosti jsou Praha, Střední Čechy, Jihovýchod, Jihozápad, Severovýchod, Severozápad, Střední Morava a Moravskoslezsko. Jaké zabírají území můžeme vidět v obrázku č.1

Obrázek 2.1: NUTS 2 regiony soudržnosti v ČR

Zdroj: Geografický web [on-line] Dostupné z : www.hajduch.net

¹³ MALINOVSKÝ, J; SUCHÁČEK, J. Velký anglicko- český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie. Ostrava: OFTIS, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0

NUTS 3 v České republice představují kraje, kterých je 14, a jsou to kraje Olomoucký, Moravskoslezský, Zlínský, Jihomoravský, Vysočina, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Středočeský, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický a Hlavní město Praha. Tyto kraje jsou zobrazeny v obrázku č.2.

Obrázek 2.2 : NUTS 3 kraje v ČR

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

NUTS 4 neboli také LAU 1 jsou okresy. Okresů je celkem v ČR 76 plus hlavní město Praha. Poslední úrovní je NUTS 5 neboli LAU 2 a to jsou obce, kterých je v současné době v České republice asi 6250.

3. Význam inovací v rozvoji regionů

Inovace jsou pro rozvoj, a to nejen regionální, velmi důležitým faktorem. Prvním z ekonomů, který se inovacemi zabýval, byl J. A. Schumpeter. Inovace představují novinky, něco nového, nebo změny, které sebou přináší nové příležitosti a výhody před konkurenčními firmami. Inovace mají vést především ke zvýšení produktivity firmy, proto je potřebné, aby byly využity existující zdroje firmy. Můžeme je také chápat jako vytvoření nových metod výroby, změn v řízení firmy, rozšíření a zvětšení rozsahu výroby nebo také změny v pracovních podmínkách.

Pro správné a jasné pochopení pojmu inovace je potřebné uvést několik definicí.

Jak už jsem se zmínila, první ekonom, který se zabýval inovacemi, pan Schumpeter, chápal inovace jako „diskontinuální prosazení nové kombinace výrobních prostředků“, a to zavedení nových výrobků, technologické změny ve výrobě již existujících výrobků, přiřazení nových trhů a nových pomocných zdrojů a zavedení nové organizace.¹⁴

Podle Národní inovační strategie je inovace obnova a rozšíření škály výrobků a služeb s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovních sil.¹⁵

Asociace inovačního podnikání České republiky uvádí definici, která říká, že inovace představují sérii vědeckých, technických, organizačních, finančních, obchodních i jiných činností, jejichž cílem je vznik nového nebo podstatně zdokonaleného produktu (výrobku, technologie či služby), efektivně umístěného na trh. Výzkum a vývoj jsou podle Asociace jednou z těchto činností.

Pokud chceme inovace členit, je důležité rozlišovat následující tři druhy:¹⁶

- výrobkové inovace
- procesní inovace
- organizační inovace

---

¹⁴ KONEČNÝ, M; SKOKAN, K; ZAMARSKÝ, V. Inovační centra: Transferová inovační pracoviště, inkubátory pro výchovu inovačních podnikatelů, vědecko – technické parky v regionálním rozvoji. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2001. 253 s. ISBN 80-7078-873-9

¹⁵ Národní inovační strategie 2004

¹⁶ KONEČNÝ, M; SKOKAN, K; ZAMARSKÝ, V. Inovační centra: Transferová inovační pracoviště, inkubátory pro výchovu inovačních podnikatelů, vědecko – technické parky v regionálním rozvoji. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2001. 253 s. ISBN 80-7078-873-9

Výrobní inovace, na jejichž podporu a propagaci se soustřeďuje regionální politika, můžeme chápat jako zřízení nové služby, zavedení nového výrobku na trh nebo zlepšení stávajících služeb a výrobků. Regionální politika se soustřeďuje právě na tyto inovace proto, že od nich očekává daleko pozitivnější efekty na regionální rozvoj, než od jiných druhů inovací.

Procesní inovace představují technický rozvoj výrobního nebo distribučního systému. Pokud se budou snižovat náklady a zvyšovat výroba, bude docházet ke zvyšování produktivity výrobních faktorů. Procesní inovace umožňují pružnou tvorbu cen a zvýšenou kvalitu a spolehlivost výrobků.

Organizační inovace jsou inovace, které se týkají organizace práce a řízení lidských zdrojů. Často bývají nezbytnou podmínkou pro úspěch jiných forem inovací.

V 60. letech bylo v České republice zavedeno členění technických inovací. Členění bylo rozděleno do 7 řádů podle velikosti provedené změny. Jak jsou inovace rozděleny do řádů, můžeme vidět v tabulce č. 2.

Tabulka 3.1: Klasifikace inovací podle prof. Valenty¹⁷

Řád inovace	Charakteristika
0.	Nedochází ke změně
1.	Kvantitativní změna
2.	Změna ve struktuře výrobků
3.	Vnější kvalitativní změna
4.	Nová varianta výrobků
5.	Nová generace výrobků
6.	Nový druh výrobků - změna koncepce
7.	Nový princip výrobků

Zdroj: vlastní zpracování

3.1 Politika inovací

Inovační politika můžeme definovat jako takovou politiku, která je úzce spojena s inovacemi, ale také činnosti a aktivity související s inovacemi, v rámci určitého

¹⁷ KONEČNÝ, M; SKOKAN, K; ZAMARSKÝ, V. Inovační centra: Transferová inovační pracoviště, inkubátory pro výchovu inovačních podnikatelů, vědecko – technické parky v regionálním rozvoji. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2001. 253 s. ISBN 80-7078-873-9

území. Tyto aktivity mají nejistý a dlouhodobý charakter a jejich činnost zasahuje do široké škály odvětví, oborů a subjektů.

Národní inovační politika z roku 2005 tvrdí, že inovační politika prošla ve vyspělých zemích etapovitým vývojem:¹⁸

- Inovační politika první generace soustředila pozornost na realizaci výzkumných a vývojových výsledků v inovacích a na podporu tohoto procesu, přičemž šlo o lineární koncepci inovací s jednotlivými, spíše nekoordinovanými opatřeními podpory. Často tak byla inovační politika nástavbou či přímou součástí politiky v oblasti výzkumu a vývoje.
- Inovační politika druhé generace klade do popředí systémovou koncepci komplexní podpory inovací. Výsledky výzkumu a vývoje jsou sice nadále chápány jako hlavní zdroj inovací, ale současně se uznává rostoucí vliv řady dalších oblastí na inovace a nutnost podpůrných opatření ve všech těchto oblastech. V tomto pojetí inovační politika nabývá již charakteru „horizontální (průřezové) aktivity“ a stává se samostatnou součástí celkové politiky s potřebou její vzájemné koordinace s dalšími (již tradičními, standardními) politikami (výzkumnou, vzdělávací, průmyslovou, atd.).
- Inovační politika třetí generace znamená nejen prohloubení vzájemné interakce a koordinace jednotlivých politik z hlediska podpory inovací, ale především přístup k inovacím jako k centrální průřezové záležitosti v rámci všech politik (výzkumné, vzdělanostní, hospodářské, daňové, finanční, průmyslové, regionální, atd.), kdy každá politika věnuje klíčové místo v rámci svých záměrů a opatření tomu, jak jsou jimi ovlivněny inovační aktivity a jak může ze svého hlediska přispět k podpoře inovací a vytváření proinovačního prostředí s cílem udržení a růstu konkurenceschopnosti (inovační politika jako styčné místo všech politik). Inovační politika bude takto implementována prostřednictvím dalších politik a všemi vládními orgány. Evropská komise zdůrazňuje potřebu této inovační politiky třetí generace, ale v současné době se většina zemí EU potýká stále s problémy nedostatečné meziministerské koordinace v oblasti podpory inovací a růstu inovačních aktivit.

---

¹⁸ Národní inovační politika, Praha. 2005

V rámci inovační politiky se snaží podnik zvýšit svou konkurenceschopnost před ostatními podniky prostřednictvím inovací a je nutné, aby sledoval podněty, které inovace ovlivňují.

3.2 Inovační podněty

Aby si podniky zvýšily svou podnikatelskou konkurenceschopnost a výkonnost, je pro ně potřebné systematicky uplatňovat inovace, tedy pozorovat vnitřní a vnější podněty změn.¹⁹

- *vnitřní podněty:*

- neočekávané podněty – pokud je neočekáván úspěch nebo neúspěch nového produktu
- vývojové diskontinuity – ukazují, jaký je rozdíl mezi aktuálním stavem vývoje určitého jevu a představou jeho vývoje
- nové potřeby procesu – změna v technologickém nebo organizačním uspořádání pracovních aktivit
- změny ve struktuře trhu nebo oboru – ke změnám dochází, pokud se obor prudce rozvíjí, až dosáhne stupně zralosti, změní se dosud aplikované formy podnikání

- *vnější podněty:*

- demografický vývoj – změny ve věkové struktuře, sociální změny, nebo změny politicko-kulturní potencionálních zákazníků mohou vyvolat inovační podněty
- změny spotřebitelského chování – jsou myšleny změny nákupních návyků a zvyklostí zákazníků, může se jednat pouze o dočasné změny
- nové znalosti – inovace jsou vyvolány rozvojem lidského poznání

3.3 Inovační procesy a inovační prostředí

Inovační proces můžeme chápat jako způsob navržení, realizování a šíření inovací. Jde o vzájemné působení mezi různými funkcemi a různými hráči, jejich zkušenostmi a znalostmi.

---

¹⁹ STEJSKAL, J.; KOVÁRNÍK, J. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2

V ideálním případě má inovační proces tři fáze:

- invence
- adopce inovace
- difúze

Fáze *invence* je vždy započata nějakou myšlenkou, tedy návrhem něčeho nového nebo také novým vylepšení již stávajících věcí. Invenci je třeba plánovat, není totiž samovolnou záležitostí. Do této fáze invence můžeme zařadit především vývojové a výzkumné aktivity. Další fáze po invenci může nastoupit, pokud je kladně zhodnoceno a prověřeno ekonomické nebo tržní využití objevu nebo vynálezu.

Následující fáze je tedy *adopce*. Tato fáze zahrnuje první komerční použití vynálezu. Pokud je adopce doprovázena organizačními, finančními a investičními aktivitami ve výrobě a prodeji, tak u technických inovací dojde k technickému pokroku firmy. Inovační proces můžeme považovat za úplný tehdy, pokud je inovace přijata a použita.

Poslední fází v inovačním procesu je *difúze*. Jedná se o rozšíření znalosti o invenci. Může se stát, že díky odporu k difúzi, dojde k informačnímu deficitu, který má dále za následek odlišný difúzní proces mezi lidmi na různých místech, a dochází ke vzniku různých zpoždění.

V rámci inovačních procesů se uplatňují dva druhy faktorů:²⁰

- inovační prostředí (endogenní faktory inovací)
- exogenní faktory

Endogenní faktory jsou tvořeny souborem prvků jako podnikatelská dynamika v regionu, motivace lidí, historické, kulturní a místní hodnoty, zvyky, úroveň řemesel, spotřebitelské potřeby a další.

Exogenní faktory tvořené ve státě úrovní výchovy, vývoje a výzkumu, technického rozvoje a vzděláním lidských zdrojů.

---

²⁰ Mitra, Formica (1997)

Ke vzniku lokálního inovačního procesu, který je počátkem soběstačného trvalého rozvoje, dojde tehdy, jsou-li harmonicky propojeny prvky inovačního prostředí, navíc doplněné exogenními faktory.

Pro tvorbu inovací v určitém regionu jsou důležité tyto faktory:²¹

- vysoce kvalifikovaná pracovní síla, univerzity a výzkumná pracoviště
- služby pro podniky – ekonomické a technické poradenství, průzkum trhu a právní služby pro malé a střední podniky
- dostatečný počet dodavatelů a subdodavatelů různých komponent
- dostatečně velký trh a dobrý přístup na trh
- technická infrastruktura, zejména dopravní sítě
- přístup ke kapitálu, zejména k rizikovému
- právní rámec podporující inovace, zejména v oblasti intelektuálního vlastnictví
- existence prostředí a kulturních hodnot a služeb pro vytváření podmínek atraktivního životního stylu
- formy interakce mezi různými činiteli inovačního systému

K lepšímu pochopení inovačních procesů, ale také k pochopení vzniku inovací, nebo k poznání způsobu aplikací inovací, slouží modely inovačních procesů.

3.4 Modely inovačních procesů

Rozlišujeme dva základní modely inovací:

- lineární inovační model
- nelineární inovační model

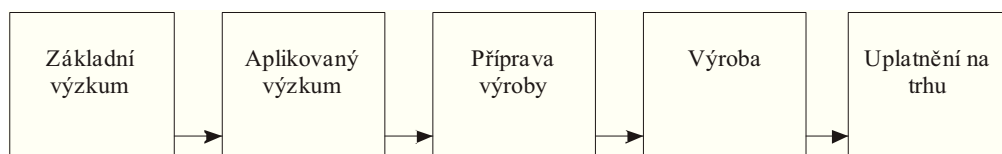
Nejprve vysvětlení podstaty lineárního inovačního modelu. Základem tohoto modelu je teze, že vytváření inovací je lineární proces různých fází, které následují v chronologickém sledu od vědeckého objevu, přes průmyslový výzkum, přípravu výroby a výrobu až po prodejný výrobek nebo proces.²² Tento model má i dvě zásady, a to, že různé aktivity mohou být v tomto modelu prováděny zároveň, a také, že inovace je výstupem týmové práce. Lineární inovační model převládal až do 80. let.

---

²¹ MAIER, G.; TÖDTLING, F. Regionálna a urbanistická ekonomika 2: Regionálny rozvoj a regionálna politika. Bratislava: ELITA, 1998. 320 s. ISBN 80-8044-049-2

²² KONEČNÝ, M; SKOKAN, K; ZAMARSKÝ, V. Inovační centra: Transferová inovační pracoviště, inkubátory pro výchovu inovačních podnikatelů, vědecko – technické parky v regionálním rozvoji. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2001. 253 s. ISBN 80-7078-873-9

Obrázek 3.1: Lineární inovační model

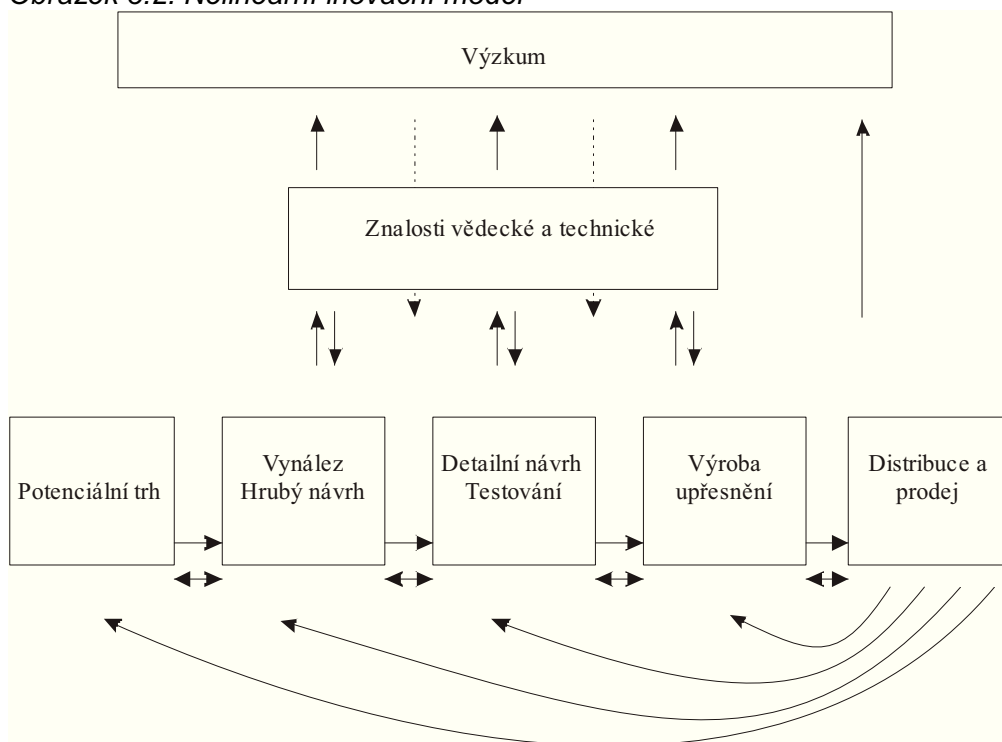
Zdroj: SKOKAN, K; Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. Ostrava, 2004.

Postupně se v 80. letech přešlo k nelineárnímu inovačnímu modelu. Nelineární model má tři varianty:

- řetězený
- integrovaný
- síťový

Řetězený model, jako model, který je jednou z verzí integrovaného modelu, je založen na tom, že je důležité být lepší než lineární model, jelikož lineární model nerespektoval četné zpětné vazby, které jsou nezbytné v inovačním procesu. Zpětné vazby dokazují existující vzájemné vazby mezi vědou a technikou.

Obrázek 3.2: Nelineární inovační model

Zdroj: SKOKAN, K; Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. Ostrava, 2004.

Jako dopad nenásledujících interaktivních procesů mezi výzkumem, vývojem, marketingem, konstrukcí, přípravou výroby a výrobou byly definovány nové inovační modely. Z posledních inovačních modelů lze vidět, že inovace se tvoří na rozhraní mezi různými disciplínami. Tím je myšleno, že inovace mohou vzniknout i integrací disciplín, které se nerozvíjejí v rámci aktivit výzkumu a vývoje. V následující tabulce můžeme vidět některé vybrané modely.

Tabulka 3.2: Modely inovací

Inovační model	Rok	Autor	Popis
Lineární, tlačení technologií	1950 až konec 60. let		Technologické inovace jsou lineárním procesem zahrnujícím: vědecký objev, výzkum a vývoj, příprava výroby, výroba, marketing a prodej
Lineární, tažení potřebami trhu	Konec 60. let až do pol. let 70.	Myers a Marquis	Inovace vznikají ze schopnosti připravit nový výrobek/ proces uspokojující potřeby zákazníka
Provázaný	Konec let 70., začátek let 80	Movery a Rosenberg	Inovace vzniká z interakce mezi různými prvky: od výzkumu po marketing
Jiná verze: Interaktivní		Rothwell a Zegveld	Inovační proces zahrnuje tradiční lineární řetěz a vazby mezi výzkumem a trhem
Integrovaný model	80. a 90. léta	Kline a Rosenberg	Inovace je paralelní proces, ve kterém jsou zahrnuty všechny funkční oblasti firmy
Jiná verze: Zřetěžený mode			Inovace zahrnuje různé zpětnovazební smyčky nutné pro inovační proces
Síťový mode	Počátek let 90.	Rothwell a Zegveld	Inovace vzniká na základě systémové integrace a spolupráce mezi firmami a jsou charakterizovány využíváním expertních systémů

Zdroj: SKOKAN, K; Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. Ostrava, 2004.

3.6 Marketing a management inovací

Jak už jsem se zmínila výše, inovací můžeme rozumět nový druh podnikového výrobku nebo procesu, u kterého je důležité, aby se prosadil v daném podniku, ale i navenek, a nemusí být nutně vynalezen.

Pokud se na inovace zaměříme z pohledu marketingu, jedná se spíše o inovace výrobků než o inovace procesů. Inovace výrobků ale nelze příliš od inovací procesů oddělit, jelikož inovační proces je v podniku vyvolán vznikem inovačního výrobku.

Marketingem inovací rozumíme snahu podniku zvýšit poptávku po inovacích a schopnost podniku inovace na trhu prezentovat.

S marketingem inovací souvisí také management inovací. Managementem inovací je myšleno sjednocení všech funkcí a oblastí, které se účastní inovačního procesu. Jinak řečeno jde o marketing inovací včetně výzkumu budoucích trhů a výzkum trhu z hlediska inovací, komunikace inovací, management technologií, řízení a organizace inovací a controlling²³ inovací.²⁴

V současnosti je marketing inovací již vnímán jako součást nejen managementu inovací, ale i samotného marketingu. Pokud podnik rozšíří svůj okruh spotřebitelů na trhu, bude nabízet dokonalejší a novější produkty, dosáhne toho, že bude mít výhodnější postavení na trhu před konkurencí. A tato strategie je smyslem marketingu inovací.

3.7 Inovace v České republice

Česká republika nemá v oblasti inovací moc příznivou pozici. K porovnání celkové inovační výkonnosti jednotlivých zemí byl vytvořen souhrnný inovační index SII. Jeho hodnota se pohybuje vždy v rozmezí 0 – 1 a je výpočtem jednotlivých ukazatelů, jako např. podíl obyvatelstva s dokončeným středoškolským vzděláním, počet absolventů přírodních a technických věd nebo také počet internetových linek na 100 obyvatel, a každý tento ukazatel může pozitivní nebo negativní vliv na SII. Podle souhrnného inovačního indexu SII z roku 2007 má ČR hodnotu 0,36. Oproti roku 2004, kdy měla hodnotu 0,27, si sice polepšila, ale stále je pod průměrem států Evropské unie, což znamená, že inovační výkonnost České republiky, sice nedosahuje průměru Evropské unie, ale snaží se výkonnost zlepšit a zvýšit.

Jako největší slabinu českého inovačního prostředí je považováno, že nedokáže iniciovat a absorbovat výsledky výzkumu a vývoje, a tím pádem je i málo podaných přihlášek patentů všeho druhu. ČR má u amerického patentového úřadu nejhorší

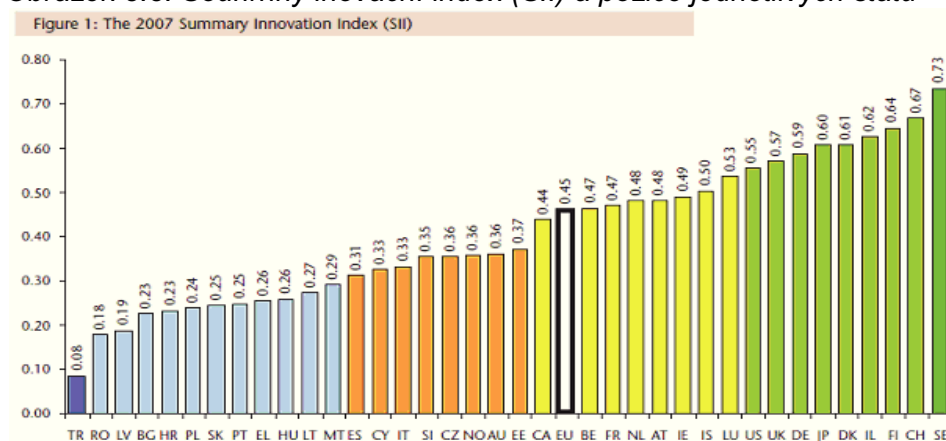
---

²³ controlling znamená způsob, jakým zjistíme co se děje uvnitř podniku a v jeho blízkém okolí

²⁴ TROMMSDORF, V.; STEINHOFF, F. Marketing inovací. Praha: C. H. Beck, 2009. 291 s. ISBN 978-80-7400-092-8

možnou pozici, u evropského patentového úřadu je již pozice lepší. Tyto pozice jsou dány především nedostatečnou aktivitou České republiky v oblasti patentů.

Obrázek 3.3: Souhrnný inovační index (SII) a pozice jednotlivých států

Zdroj: European Innovation Scoreboard 2007

Co se týče inovací v regionální politice, jsou důležitým faktorem regionální konkurenceschopnosti. Projekt Innovation Relay Centres a síť inovačních regionů v Evropě mají pomoci k povzbuzení regionů k vypracování inovačních politik a k poskytování technologické podpory podnikům.

Největší výdaje vlády do výzkumu a vývoje jsou koncentrovány především v Hlavním městě Praze. Na druhém místě je kraj Středočeský, a až za ním následují kraje Jihomoravský, Moravskoslezský, Pardubický a Jihočeský. Nejmenší podíl vládních výdajů na výzkum a vývoj jde do Karlovarského kraje.

O podrobnějším postavení Moravskoslezského kraje v rámci inovací v ČR se budu zabývat v následující kapitole.

4. Srovnání inovačních strategií dvou krajů

V roce 2004 vydala Vláda České republiky Národní inovační strategii, podle níž je hlavním cílem dokumentu vytvořit předpoklady a položit základ pro formulaci inovační politiky České republiky.

V této kapitole budu srovnávat inovační strategie dvou krajů. Pro toto srovnání jsem si vybrala kraj Moravskoslezský a kraj Zlínský.

Inovační strategie jsou zpracovávány krajem, za účelem dlouhodobého rozvoje regionu. Snaží se zvýšit konkurenceschopnost kraje, vytvářet ideální, nebo alespoň lepší inovační prostředí, a také rozvíjet inovační infrastrukturu. Kraj tímto dokumentem prokazuje, že se na tuto oblast zaměřuje, věnuje se problematice a má pro tuto oblast rozvojovou strategii.

4.1 Charakteristika Moravskoslezského kraje

Obrázek 4.1: Moravskoslezský kraj

Zdroj: Regionální informační servis

Moravskoslezský kraj leží na východě České republiky, na pomezí Moravy a Slezska. Na východě kraje leží pohoří Beskydy, s nejvyšší horou Lysá Hora.

Tabulka 4.1: Základní údaje Moravskoslezského kraje

Rozloha (km²)	5 426,40
Počet obyvatel	1 243 220
Hustota osídlení (obyv./km²)	230
Počet obcí	299
Míra nezaměstnanosti (%)	12
Prům. mzda (Kč)	22 043

Zdroj: Český statistický úřad

Moravskoslezský kraj, s krajským městem Ostrava, zahrnuje tyto okresy:

- Bruntál
- Frýdek – Místek
- Karviná
- Nový Jičín
- Opava
- Ostrava – město

Kraj je známý díky ložiskům černého uhlí hlavně v oblasti hutnického a těžkého průmyslu. V současnosti ale tyto odvětví upadají, což vede k vysoké nezaměstnanosti.

Co se týče otázky životního prostředí, patří Moravskoslezský kraj ke krajům s nejvíce postiženým a znečištěným ovzduším v České republice. Podíl na špatném stavu ovzduší má především dřívější, ale i současný těžký průmysl. Například v krajském městě Ostrava jsou často vyhlášovány smogové situace.

I přes tuto nepříznivou situaci ovzduší, především v Ostravě, má mnoho studentů zájem o studium v Moravskoslezském kraji, neupřednostňují kvůli tomu jiná studentská města, a proto se díky tomuto zájmu může kraj pyšnit čtyřmi vysokými školami s několika tisíci studenty. Dvě největší sídlí v krajském městě Ostravě, je to Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava a Ostravská univerzita. Třetí, Slezská univerzita, má své sídlo v Opavě. V Ostravě se nachází také čtvrtá vysoká škola, soukromá Vysoká škola podnikání a.s.

4.2 Charakteristika Zlínského kraje

Obrázek 4.2: Zlínský kraj

Zdroj: Regionální informační systém

Zlínský kraj leží na jihovýchodě Moravy. V kraji se nachází pohoří Beskydy, Bílé Karpaty, Chřiby a Javorníky, ale i Hornomoravský a Dolnomoravský úval.

Tabulka 4.2: Základní údaje Zlínského kraje

Rozloha (km²)	3 963,60
Počet obyvatel	590 361
Hustota osídlení (obyv./km²)	149
Počet obcí	305
Míra nezaměstnanosti (%)	10,22
Prům. mzda (Kč)	20 637

Zdroj: Český statistický úřad

Krajským městem je město Zlín. Do kraje patří tyto okresy:

- Kroměříž
- Uherské Hradiště
- Vsetín
- Zlín

Zlínský kraj se nemůže pyšnit úrodnou půdou. Výjimku tvoří pouze úrodné moravské úvaly, které ale do Zlínského kraje zasahují pouze částečně. Proto zde spíše převládá zpracovatelský, gumárenský nebo elektrotechnický průmysl. Kraj se potýká také s vysokou nezaměstnaností a patří k spíše k zaostalejším krajům v republice.

4.3 Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje

Vize, která byla stanovena pro tuto RIS na základě aspektů jako inovační infrastruktura, lidské zdroje a mezinárodní spolupráce, je následující:²⁵

„Moravskoslezský kraj usiluje stát se progresivně a dynamicky se rozvíjícím znalostně orientovaným regionem střední Evropy stavějícím na specifickém know-how koncentrovaném v tradičních odvětvích kraje ve vzájemné interakci s novými perspektivními odvětvími odrážejícími trendy současné globální ekonomiky.

Klíčovým faktorem tohoto rozvoje se stane koordinovaná a systémová podpora excelentního výzkumu a vývoje s důrazem na aplikaci jeho výsledků v podobě inovací v komerční sféře se schopností prosadit se na globálních trzích.

K tomu dopomůže kvalitní systém celoživotního učení rozvíjející kvalifikaci pracovní síly, která je tvořena technicky zdatnými a kreativními lidmi.“

V tomto kraji byla hlavní výzva pro vydání strategie zvýšení hrubé přidané hodnoty na zaměstnance, jelikož chce být úspěšným a konkurenceschopným regionem.

Na léta 2010 – 2016, na která byla tato strategie vypracována, byl stanoven také globální cíl, vycházející z výše uvedené vize, a je definovaný jako cíl:²⁶

Zvýšit konkurenceschopnost ekonomiky Moravskoslezského kraje na globálních trzích.

Po kompletní analýze regionu MSK byly vytyčeny čtyři prioritní oblasti. Poté následovala SWOT analýza, která zjistila slabé stránky Moravskoslezského kraje, a následně je rozdělila do jednotlivých prioritních oblastí.

---

²⁵ Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje, Ostrava (2010)

²⁶ Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje, Ostrava (2010)

Nyní se zaměřím na jednotlivé prioritní oblasti a jejich specifické cíle, které jsou následující:²⁷

Prioritní oblast A

Transfer technologií

Specifický cíl A1: Podpora transferu a komercializace výsledků výzkumné a vývojové činnosti

Specifický cíl A2: Posílení spolupráce firem a znalostních institucí v oblasti výzkumu a vývoje

Specifický cíl A3: Podpora zakládání a rozvoje spin-offs a inovativních start-ups

Prioritní oblast B

Lidské zdroje

Specifický cíl B1: Zvýšení odborných kompetencí lidských zdrojů ve znalostní ekonomice

Specifický cíl B2: Zvýšení kvalifikace lidských zdrojů ve znalostních institucích

Specifický cíl B3: Rozvoj systému technického a dalšího vzdělání

Prioritní oblast C

Internacionalizace

Specifický cíl C1: Podpora navázání mezinárodních kontaktů a transferu know – how

Specifický cíl C2: Posílení účasti MSK v mezinárodních projektech VaV

Specifický cíl C3: Zvyšování exportní výkonnosti firem v MSK

Prioritní oblast D

Koordinace a implementace RIS

Specifický cíl D1: Zajištění koordinace subjektů RIS

Specifický cíl D2: Zajištění implementace RIS

Specifický cíl D3: Podpora propagace RIS

---

²⁷ Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje, Ostrava (2010)

V následujících podkapitolách se zaměřím na charakterizování jednotlivých prioritních oblastí a jejich specifických cílů RIS MSK.

4.3.1 Prioritní oblast A – Transfer technologií

Tato oblast se zabývá především odstraněním bariér transferu a komercializace výsledků výzkumné a vývojové činnosti, a také odstraněním překážek mezi firmami a institucemi.

Cíl A1 – Podpora transferu a komercializace výsledků výzkumné a vývojové činnosti: Smyslem tohoto cíle je zvýšit efektivitu a intenzity transferu výsledků výzkumu a vývoje. Také se zaměřuje na stimulaci transferu výsledku výzkumu a vývoje mezi institucemi a firmami.

Cíl A2 – Posílení spolupráce firem a znalostních institucí v oblasti výzkumu a vývoje: Tento cíl řeší nedostatečnou spolupráci především mezi malými a středními podniky a výzkumnými institucemi.

Cíl A3 – Podpora zakládání a rozvoje spin – offs a inovativních start – ups: Začínajícím podnikatelům, jejichž kapitál je nedostatečný a nemají odborné znalosti, by měl pomoci tento specifický cíl.

4.3.2 Prioritní oblast B – Lidské zdroje

Lidské zdroje potřebují zvyšovat své odborné znalosti a potřebují také zvyšovat kvalifikaci ve znalostních institucích. Dále se tato oblast zaměřuje na rozvíjení systému vzdělávání formou podpory technického vzdělávání.

Cíl B1 – Zvýšení odborných kompetencí lidských zdrojů ve znalostní ekonomice: Tento cíl se soustředí na podporu znalostí v rámci výzkumu a vývoje a na motivaci osob, aby využívali výsledků VaV.

Cíl B2 – Zvýšení kvalifikace lidských zdrojů ve znalostních institucích: Na pracovníky ve znalostních institucích je zaměřen tento specifický cíl, který se týká jejich výchovy, motivace a rozvoji VaV. Cíl se zaměřuje také na kvalifikované a profesionální zahraniční pracovníky výzkumu a vývoje.

Cíl B3 – Rozvoj systému technického a dalšího vzdělávání: Dlouhodobým problémem Moravskoslezského kraje je nesoulad mezi nabídkou a poptávkou

pracovní síly. Za největší problém je považován nedostatek technicky vzdělaných pracovníků. Proto se cíl soustředí na podporu žáků již na základních školách ke studiu technických oborů. Dalším bodem cíle je rozvoj měkkých kompetencí²⁸ a jazykové znalosti pedagogů nebo pracovníků výzkumu a vývoje.

4.3.3 Prioritní oblast C – Internacionalizace

V oblasti mezinárodních kontaktů dochází k nevyužívání příležitostí, proto se tato prioritní oblast zaměřuje na snižování nevyužitých příležitostí a na zvýšení účasti subjektů inovačního systému Moravskoslezského kraje v mezinárodních projektech výzkumu a vývoje.

Cíl C1 – Podpora navázání mezinárodních kontaktů a transferu know – how: Tento cíl se soustředí na uspokojení poptávky firem po podpoře při navazování kontaktů se zahraničními partnery, což je uskutečňováno networkingovými a matchmakingovými aktivitami.

Cíl C2 – Posílení účasti MSK v mezinárodních projektech VaV: Krajské subjekty by se měly zapojovat více do mezinárodních projektů, proto tento cíl podporuje zlepšení dostupnosti informací o projektu a také je podporuje při přípravě žádostí a realizaci projektu.

Cíl C3 – Zvyšování exportní výkonnosti firem v MSK: Aby byla zvýšena konkurenceschopnost a exportní výkonnost Moravskoslezského kraje na světových trzích a došlo také ke zlepšení pozice firem na trzích, podporuje tento cíl služby, jako jsou např. obchodně – informační mise do světových center nebo na významné exportní trhy.

4.3.4 Prioritní oblast D – Koordinace a implementace RIS

Tato oblast chce vyřešit problémy s jednotlivými subjekty inovačního systému, aby realizace strategie měla efektivní průběh a došlo k dosažení jejich cílů.

Cíl D1 – Zajištění koordinace subjektů RIS: Tento cíl je potřebný k zajištění úspěšné realizace RIS především tím, že bude vytvářet stabilní a dlouhodobé partnerství subjektů regionálního inovačního systému.

---

²⁸ měkké kompetence (soft skills) jsou schopnost srozumitelní komunikace a pochopení potřeb druhé strany a následná přeměna do nabídky produktu

Cíl D2 – Zajištění implementace RIS: Již z názvu cíle je zřejmé, že se zaměřuje na implementaci Regionální inovační strategie hlavně po výkonné a organizační stránce, a také se snaží o naplnění stanovených cílů prostřednictvím projektů.

Cíl C3 – Podpora a propagace RIS: Smyslem tohoto cíle je informovat širokou veřejnost, ale i odbornou veřejnost, o problematice inovací a jejich podpoře v Moravskoslezském kraji.

Součástí Regionální inovační strategie je také finanční plán, který je velmi podrobný. Je členěn nejen na prioritní oblasti, ale také na jednotlivé specifické cíle. Ke každému cíli je dána částka, také zdroj, ze kterého bude kryta, a také rok realizace. Pro rok 2011 je částka pouze navrhovaná, skutečná částka se bude odvíjet od schválení rozpočtu MSK v roce 2011.

Ve strategii nechybí ani časový harmonogram, který určuje název projektu každého specifického cíle, a také měsíc a rok přípravy a realizace projektu.

4.4 Regionální inovační strategie Zlínského kraje

Jelikož jsou inovace a inovační strategie v poslední době čím dál více zmiňovány, reagoval Zlínský kraj v roce 2004 na výzvu pro předkládání projektů na tvorbu regionálních inovačních strategií s nabídkou financování těchto projektů z 6. rámcového programu pro vědu a výzkum Evropské unie. Následně bylo vyjednáváno s Evropskou komisí a v roce 2005 začal Zlínský kraj vytvářet první regionální inovační strategii.

Do tvorby bylo zapojeno několik subjektů. Podstatným prvkem při tvorbě strategií bylo partnerství, proto v této strategii spolupracovali nejen subjekty domácí, kteří jsou zodpovědní za ekonomický rozvoj kraje, ale i subjekty zahraniční se zkušenostmi v oblasti inovací.

Hlavním koordinátorem projektu byl Zlínský kraj, který zřídil, ve spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati, Technologické inovační centrum, které je do strategie také zapojeno.

Dalšími subjekty zapojenými do tvorby jsou:

- JVM – RPIC, spol. s.r.o
- Krajská hospodářská komora Zlínského kraje
- Regionální rozvojová agentura východní Moravy
- Technologické parky Castilla y Leon - ze Španělska
- Region Piemonte – z Itálie
- PERA Innovation Limited – z Velké Británie
- Informacion y Desarrollo – ze Španělska

V rámci metodiky Evropské komise byly stanoveny 3 fáze, kterými musel kraj při tvorbě dokumentu projít. Fáze dle této metodiky byly následující:²⁹

1. Definice projektu – definování cílů projektu, vytvoření povědomí a konsenzus na regionální úrovni, sběr dostupných dat o inovačním prostředí
2. Analýza – analýza výzkumných a vývojových kapacit, analýza potřeb firem v oblasti inovací (dotazníkový průzkum), určení silných a slabých stránek regionu v oblasti inovací
3. Strategie, implementace, hodnocení a pilotní projekty – zpracování Regionální inovační strategie a Akčního plánu, pilotní projekty – konkrétní akce pro rozvoj inovačního podnikání v kraji, aktivity do budoucna

Součástí žádosti o finanční příspěvek z 6. rámcového programu pro vědu a výzkum jsou definované cíle. Těchto cílů chtěl Zlínský kraj dosáhnout nejen během tvorby, ale i během implementace. Cíle byly následující:³⁰

- dosáhnout regionální shody na prioritách a strategických oblastech v inovacích
- definovat slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby týkající se nabídky a poptávky v oblasti inovací ve Zlínském regionu
- iniciovat přípravu pilotních projektů, které napomůžou rozvoji inovací ve Zlínském kraji a hledat možné zdroje financování těchto projektů
- vytvořit podmínky pro meziregionální spolupráci a přenos zahraničního know-how v oblasti inovací

---

²⁹ Regionální inovační strategie Zlínského kraje, Zlín (2007)

³⁰ Regionální inovační strategie Zlínského kraje, Zlín (2007)

- propojit regionální firmy s kapacitami výzkumu a vývoje nejen Zlínského kraje a stimulovat inovační aktivity podniků v našem regionu
- zvýšit podíl pracovních míst s požadavkem na vyšší vzdělání ve Zlínském kraji

Jak byly tyto cíle naplněny během realizace a implementace projektu hodnotil řídicí výbor projektu, složený ze zástupců veřejné správy, podnikatelského sektoru, místních i zahraničních partnerů a subjektů, které mají zkušenosti s inovacemi.

4.4.1 Analýza inovačního prostředí Zlínského kraje

Při tvorbě Regionální inovační strategie bylo získáno mnoho informací. Jedná je o statistické informace o Zlínském kraji, které byly získány výzkumem a terénními šetřeními u výběrového vzorku podnikatelů, se kterými byly pořádány workshopy, aby například zjistili jejich názory.

Mezi nejvýznamnější odvětví průmyslu patří zpracovatelský průmysl, do kterého můžeme ve Zlínském kraji zahrnout výrobu pryžových a plastových výrobků, výrobu chemických látek a léčiv, výrobu základních kovů, hutních a kovodělných výrobků, výrobu dopravních prostředků a zařízení, výrobu potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků.

Výzkum a vývoj ve Zlínském kraji nemá příliš velký potenciál a základ, a pracoviště VaV jsou spíše orientované do zemědělství. Důležité postavení v oblasti vývoje a výzkumu má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, která dynamicky roste a podílí se na rozvoji inovačního prostředí.

I když je ve Zlínském kraji velký podíl vysokoškolských studentů, téměř většina v kraji nezůstává a stěhuje se za prací do jiných regionů, což vypovídá o malé atraktivnosti kraje a vytváření špatných pracovních, ale i životních podmínek, a také o neschopnosti udržet kvalifikované pracovní síly.

V následující tabulce můžeme vidět, jak se vyvíjel počet pracovišť výzkumu a vývoje od roku 2001 až do roku 2009. Také můžeme vidět, jak se od roku 2001 do roku 2009 vyvíjely výdaje na výzkum a vývoj. Od roku 2001 se zvýšil nejen počet pracovišť, a tím pádem i výdaje na výzkum a vývoj.

Tabulka 4.3 Základní ukazatele výzkumu a vývoje ve Zlínském kraji

Rok	VaV pracoviště (počet)		výdaje na VaV (mil. Kč)		
	celkem	z toho CZ-NACE 72 (1)	celkem	z toho	
				mzdové	fin. z veřejných zdrojů
2001	73	11	685	206	231
2002	86	8	1 236	343	258
2003	96	7	905	357	211
2004	114	8	787	349	172
2005	118	9	1 571	538	290
2006	132	10	1 646	503	374
2007	131	9	1 721	669	449
2008	134	8	1 633	810	452
2009	140	11	1 583	797	500

Zdroj: Český statistický úřad

4.4.2 Vazba Regionální inovační strategie na další dokumenty

Je důležité sledovat propojení Regionální inovační strategie s ostatními rozvojovými dokumenty, jelikož mohou sledovat stejné nebo podobné cíle, ale také RIS může zahrnovat takové oblasti, které jsou v ostatních dokumentech popsány.

Během tvorby RIS bylo třeba zajistit soulad s těmito dokumenty na národní úrovni:³¹

- Národní strategický referenční rámec ČR 2007- 2013
- Národní rozvojový plán ČR pro období 2007 – 2013
- Národní lisabonský program pro období 2005 – 2008 (Národní program reforem ČR)
- Národní inovační politika ČR na období 2005 – 2010
- Koncepce inovací pro oblast průmyslu a podnikání pro období 2005 – 2008
- Národní inovační strategie ČR

Základním rozvojovým dokumentem na regionální úrovni, na který byla Regionální inovační strategie vázána, byl Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje, schválený v roce 2002. Program má své prioritní cíle, jako například rozvoj

³¹ Regionální inovační strategie Zlínského kraje, Zlín (2007)

obyvatelstva, podpora podnikání, nebo také cíl, který je významný pro realizaci RIS, Iniciativní zahájení a dynamické rozvíjení podnikatelské činnosti jako prostředku k dosažení konkurenčních předností kraje.³²

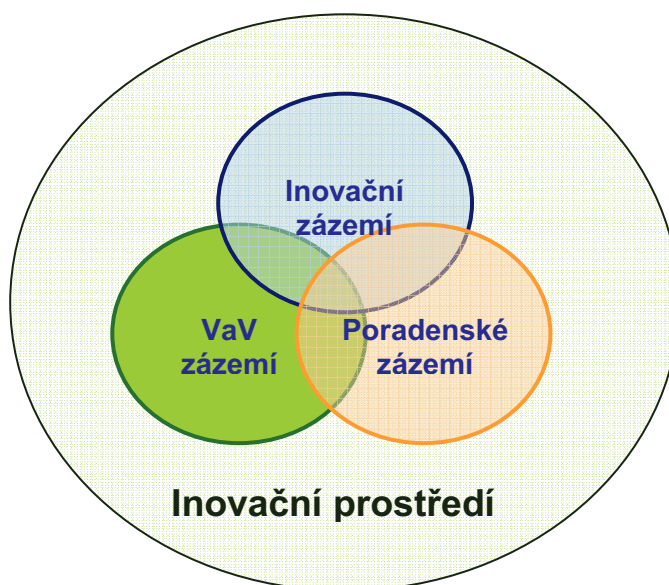
4.4.3 Vize, cíle a strategie pro rozvoj inovačního prostředí Zlínského kraje

Vize Zlínského kraje v oblasti inovací, která byla definována na základě předcházejících analýz, je pro období 2008- 2013 následující:³³

„Ve Zlínském kraji existuje potenciál pro rozvoj inovačního prostředí. Tento potenciál bude dále rozvíjen s cílem vytvořit ze Zlínského kraje atraktivní lokalitu pro inovující podniky. Zlínský kraj bude mít vybudované kvalitní inovačního, výzkumu a vývoje a poradenské zázemí a nastaveny vazby mezi nimi. Na území Zlínského kraje bude vychovávána kvalitní pracovní síla ve struktuře, která odpovídá požadavkům trhu. Cíleně budou podporovány inovační aktivity a spolupráce mezi vědeckovýzkumným a privátním sektorem. To vše s cílem podpory ekonomického růstu ve Zlínském kraji.“

Inovační prostředí Zlínského kraje tvoří tři prvky, které může kraj a partneři projektu ovlivnit. Těmito prvky jsou inovační zázemí, poradenské zázemí a zázemí výzkumu a vývoje.

Obrázek 4.3 Vazby mezi prvky inovačního prostředí

Zdroj: Regionální inovační strategie Zlínského kraje

³² Regionální inovační strategie Zlínského kraje, Zlín (2007)

³³ Regionální inovační strategie Zlínského kraje, Zlín (2007)

Dále byly definovány prioritní osy a cíle strategie.³⁴

Prioritní osa A:

Lidské zdroje pro inovace a konkurenceschopnost

Cíl A. 1 – Podpora spolupráce firem s vysokými školami

Cíl A. 2 – Podpora spolupráce firem se středními školami

Prioritní osa B:

Podpůrná infrastruktura pro inovační prostředí ve Zlínském kraji

Cíl B. 1 – Budování a rozvoj inovačního zázemí

Cíl B. 2 – Budování a rozvoj výzkumného a vývojového zázemí

Cíl B. 3 – Rozvoj poradenského zázemí

Prioritní osa C:

Podpora inovací firem

Cíl C. 1 – Podpora absorpční kapacity firem a jejich zapojení do mezinárodních projektů v oblasti inovací

Cíl C. 2 – Podpora inovačních aktivit začínajících podnikatelů (spin –out a start up firmy)

Prioritní osa D:

Meziregionální spolupráce a public relations inovací Zlínského kraje

Cíl D. 1 – Internacionalizace aktivit podnikatelského, akademického a veřejného sektoru v oblasti inovací

Cíl D. 2 – Zvyšování povědomí o inovačních a vědecko – výzkumných aktivitách v rámci Zlínského kraje

Průřezové (horizontální) cíle RIS:

E. 1 – Důraz na environmentální témata při podpoře inovací a důraz na eko – inovace

E. 2 – Rovné příležitosti v oblasti podnikání, výzkumu, vývoje a inovací

---

³⁴ Regionální inovační strategie Zlínského kraje, Zlín (2007)

V následující podkapitole budu charakterizovat jednotlivé prioritní osy a cíle podle Regionální inovační strategie Zlínského kraje.

4.4.4.1 Prioritní osa A – Lidské zdroje pro inovace a konkurenceschopnost

Když byl připravován dokument RIS zazněl požadavek mít kvalitní lidské zdroje pro inovační aktivity a zvyšovat konkurenceschopnost firem. Podle podnikatelů je nedostačující vzdělanost absolventů škol.

Cíl A1 – Podpora spolupráce firem s vysokými školami: Jelikož se počet vysokých škol ve Zlínském kraji zvyšuje, je hlavním smyslem tohoto cíle zvyšovat spolupráci mezi vysokými školami a firmami a podnikateli. Také je potřebné propojit VaV a podnikatelského sektoru, nebo přilákání kvalifikovaných zahraničních pracovníků do Zlínského kraje.

Cíl A2 – Podpora spolupráce firem se středními školami: Tato spolupráce mezi firmami a středními školami má za cíl vyrovnat nerovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Chtějí umožnit studentům středních škol praxi ve firmách, která jim v budoucnosti pomůže v rozhodování při volbě povolání.

4.4.4.2 Prioritní osa B – Podpůrná infrastruktura pro inovační prostředí ve Zlínském kraji

Většina firem a podniků ve Zlínském kraji nedisponuje vývojovým oddělením, ve kterém by mohly řešit inovace. Proto jsou inovační aktivity podporovány vytvářením inovačního zázemí, například formou vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů nebo center transferu technologií.

Cíl B1 – Budování a rozvoj inovačního zázemí: Jak už jsem se výše zmínila, jedná se především o rozvoj vědeckotechnických parků, klastrů a podnikatelských inkubátorů.

Cíl B2 – Budování a rozvoj výzkumného a vývojového zázemí: Ve Zlínském kraji chybí vědeckovýzkumné kapacity, proto je důležité je budovat. Důležité pro tuto oblast jsou také tzv. technologické platformy, které vytvářejí dlouhodobé strategie a přinášejí významné přínosy v mnoha oblastech.

Cíl B3 – Rozvoj poradenského zázemí: I přesto, že Zlínský kraj má v různých oborech dostatek poradenských subjektů, chybí v kraji poradenská firma, která by byla schopna řešit širší spektrum poptávaných aktivit, která by podniku dostatečně pomohla a poradila při řešení jakéhokoliv problému.

4.4.4.3 Prioritní osa C – Podpora inovací firem

Tato prioritní osa se týká aktivit, které napomáhají podnikatelům řešit financování při řešení projektů, které se týkají inovací. Zlínský kraj sice nemá prostředky pro firmy k podpoře inovací, ale získává je pomocí Operačního programu Podnikání a inovace nebo prostřednictvím programů, které podporují vývoj a inovace.

Cíl C1 – Podpora absorpční kapacity firem a jejich zapojení do mezinárodních projektů v oblasti inovací: Zlínský kraj by se svými partnery měl rozšiřovat mezi podnikatelskou veřejnost a do povědomí lidí, jak jsou inovace důležité, aby věděli jak inovace financovat a také, jak podporovat inovační akce.

Cíl C2 – Podpora inovačních aktivit začínajících podnikatelů (spin-out a start – up firmy): Podnikatelé, kteří přicházejí na trh, nemají málo zkušeností nebo někdy téměř žádné zkušenosti. Zlínský kraj podporuje takovéto podnikatele, musí si nejdříve zjistit jejich podnikatelský záměr, a poté jim poskytne pomoc ve formě dotace, zvýhodněných úvěrů nebo poskytnutím služeb podnikatelského inkubátoru.

4.4.4.4 Prioritní osa D – Mezuregionální spolupráce a public relations inovací Zlínského kraje

Je velmi důležité, aby Zlínský kraj spolupracoval s ostatními regiony, a to nejen v České republice, ale i se zahraničními regiony. Zejména orgány veřejné správy má kontakty se zahraničními subjekty, čímž může pomoci podnikatelům, aby se na zahraniční trhy také dostali. Důležité jsou také styky s veřejností, tzv. public relations, vůči zahraničí.

Cíl D1 – Internacionalizace aktivit podnikatelského, akademického a veřejného sektoru v oblasti inovací: Aby byla inovační politika podniku úspěšná, je důležité pro inovace uplatnění na trhu, nejen na domácím, ale i na zahraničním. Jelikož existuje velké množství firem, které nemají dostatek kapacit pro tuto činnost, musí využívat služeb subjektů, které podporují export.

Cíl D2 – Zvyšování povědomí o inovačních a vědeckovýzkumných aktivitách v rámci Zlínského kraje: Místní firmy ve Zlínském kraji by měly své inovační aktivity medializovat nejen mezi širokou veřejnost, ale také do ostatních firem v kraji, které se následně mohou také stát významným inovátorem.

4.4.4.5 Průřezové (horizontální) cíle RIS

Zlínský kraj při realizaci strategie musí myslet i na takové cíle, které nejsou zahrnuty v žádné z výše zmíněných prioritních os. Jedná se především o cíle v oblasti ochrany životního prostředí a v oblasti rovných příležitostí.

Cíl E1 – Důraz na environmentální témata při podpoře inovací a důraz na eko-inovace: Realizované kroky při podpoře strategií by neměly ohrožovat v žádném případě životní prostředí ve Zlínském kraji, naopak by ho měly spíše zlepšovat. Evropská unie považuje eko-inovace za velmi pozitivní, proto by je měl Zlínský kraj zahrnout do své strategie, přinášejí totiž úsporu energie při výrobě a znamenají menší zátěž pro životní prostředí.

Cíl E2 – Rovné příležitosti v oblasti podnikání, výzkumu, vývoje a inovací: Tento cíl zahrnuje taková opatření, která dokáží odstranit překážky, které znemožňují rovné příležitosti v oblasti inovací, podnikání a výzkumu a vývoje.

4.5 Zhodnocení a srovnání inovačních strategií

Část RIS, která u obou krajů shoduje, je prioritní oblast Lidské zdroje. Obě tyto oblasti se shodují v tom, že chtějí mít kvalitní, odborné a kvalifikované lidské zdroje pro zvýšení konkurenceschopnosti firem. Zlínský kraj má představu, že kvalita lidských zdrojů se zvýší lepší spoluprací jednotlivých firem s vysokými školami, ale i se středními školami. Zaměřují se především na to, aby se studenti již během studia stávali kvalifikovanými odborníky. Prioritní oblast Lidské zdroje u Moravskoslezského kraje se naopak soustředí spíše na vzdělávání odborníků v oblasti výzkumu a vývoje. Nezapomíná ale také na to, že je potřebné mít pracovníky s technickým nebo řemeslným vzděláním, proto se snaží motivovat již žáky na základních a středních školách ke studiu technických oborů.

Ostatní prioritní oblasti se již u RIS Moravskoslezského a Zlínského kraje neshodují, jelikož každý kraj považuje za podstatné jiné oblasti. Zpracovatelé Regionálních inovačních strategií v obou krajích věděli, jaké prioritní oblasti jejich kraj potřebuje ve strategii řešit, protože kraj velmi dobře znají a v přípravné fázi provedli rozsáhlou analýzu. Například Moravskoslezský kraj nepotřebuje řešit otázku podpory firem

v inovacích, která je řešena v RIS Zlínského kraje, jelikož řešitelé usoudili, že tato oblast je v kraji vyřešena a nežádá si dalšího zásahu kraje.

I když byla Regionální inovační strategie Zlínského kraje vydána již v roce 2007, tak se podle mého názoru situace v oblastech, které byly řešeny, doposud příliš nezměnila.

Jak pomůže Regionální inovační strategie Moravskoslezskému kraji a nakolik byla reálná, se teprve ukáže v příštích letech, protože byla vypracována na léta 2010 – 2016.

5. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zhodnotit Regionální inovační strategii Moravskoslezského kraje a Zlínského kraje, s cílem porovnat priority, které si stanovili při tvorbě RIS.

Rozvoj inovací je nezbytným předpokladem rozvoje nejen podniků a jiných subjektů v regionu, ale i samotných regionů.

K tomu, aby byly inovace správným způsobem využívány a používány k rozvoji regionů, a aby nedocházelo k chybám v inovační politice, jsou zpracovávány inovační strategie.

Národní inovační strategie byla vydána v roce 2004 Vládou České republiky, za účelem vytvořit základ pro formulaci inovační politiky České republiky. Soustředila se především na vytvoření podmínek pro inovační proces. Jelikož byla vydána před vstupem do Evropské unie, bylo důležité, aby zohledňovala výzvy v oblasti inovací, které ČR po vstupu do Evropské unie čekaly.

Na tomto základě Národní inovační strategie byly vypracovány v různých časových obdobích i Regionální inovační strategie.

Inovační strategie jsou vypracovávány krajem k tomu, aby vytvořily podmínky a zázemí pro dlouhodobý rozvoj regionu, pro zlepšení inovačního zázemí, a také ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů.

Jedna z prvních Regionálních inovačních strategií byla zpracována ve Zlínském kraji již v roce 2007, v roce 2010 byla vypracována i v kraji Moravskoslezském.

Srovnání strategií obou územních celků ukazuje, že v souladu s teoretickými trendy oba věnují významnou pozornost lidskému kapitálu.

Obě tyto oblasti se shodují v tom, že chtějí mít kvalitní, odborné a kvalifikované lidské zdroje pro zvýšení konkurenceschopnosti firem. Zlínský kraj má představu, že kvalita lidských zdrojů se zvýší lepší spoluprací jednotlivých firem s vysokými školami, ale i se středními školami. Zaměřují se především na to, aby se studenti již během studia

stávali kvalifikovanými odborníky. Prioritní oblast Lidské zdroje u Moravskoslezského kraje se naopak soustředí spíše na vzdělávání odborníků v oblasti výzkumu a vývoje. Nezapomíná ale také na to, že je potřebné mít pracovníky s technickým nebo řemeslným vzděláním, proto se snaží motivovat již žáky na základních a středních školách ke studiu technických oborů.

V dalších oblastech se projevují rozdílné podmínky regionů. Proto i pozornost je zaměřována na odlišné problémy. Zlínský kraj, který vydal strategii dříve, se kromě lidských zdrojů, soustředil na podporu inovační zázemí, podporu inovací u firem v kraji, na meziregionální spolupráci v rámci inovací, ale také i na oblast environmentální a na oblast rovných příležitostí v podnikání. Moravskoslezský kraj při sestavování cílů považoval za důležité řešit kromě lidských zdrojů také transfer technologií, internacionalizaci a koordinaci a implementaci Regionální inovační strategie.

Hodnotit účinek schválených dokumentů je zatím předčasné. U Regionální inovační strategie Zlínského kraje z roku 2007, se zřejmě i z důvodu krize, prozatím pozitivní výsledky neprokázaly. U Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje, která byla vypracována v roce 2010, je příliš brzy na hodnocení, proto výsledky ještě není možné vyhodnocovat.

Seznam použité literatury

- 1) KADERÁBKOVÁ, J; MATES, P; POSTRÁNECKÝ, J; WOKOUN, R. Úvod do regionálních a správních věd. Praha: CODEX, 1996. 93 s. ISBN 80-85963-18-3
- 2) KONEČNÝ, M; SKOKAN, K; ZAMARSKÝ, V. Inovační centra: Transferová inovační pracoviště, inkubátory pro výchovu inovačních podnikatelů, vědecko – technické parky v regionálním rozvoji. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2001. 253 s. ISBN 80-7078-873-9
- 3) MAIER, G.; TÖDTLING, F. Regionálna a urbanistická ekonomika: Teorie lokalizace a prostorová struktura. Bratislava: ELITA, 1997. 240 s. ISBN 80-8044-044-1
- 4) MAIER, G.; TÖDTLING, F. Regionálna a urbanistická ekonomika 2: Regionálny rozvoj a regionálna politika. Bratislava: ELITA, 1998. 320 s. ISBN 80-8044-049-2
- 5) MALINOVSKÝ, J; SUCHÁČEK, J. Velký anglicko- český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie. Ostrava: OFTIS, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0
- 6) SKOKAN, K; Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. Ostrava: Repronis, 2004. 160 s. ISBN 80-7329-059-6
- 7) STEJSKAL, J.; KOVÁRNÍK, J. Regionální politika a její nástroje. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2
- 8) TROMMSDORF, V.; STEINHOFF, F. Marketing inovací. Praha: C. H. Beck, 2009. 291 s. ISBN 978-80-7400-092-8
- 9) WOKOUN, R.; MALINOVSKÝ, J.; DAMBORSKÝ, M.; BLAŽEK, J.; a kol. Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0
- 10) WOKOUN, R.; MATES, P. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3
- 11) WOKOUN, R; a kol. Regionální rozvoj a jeho management v České republice. Praha: Oeconomica, 2007. 246 s. ISBN 978-80-245-1301-0

Internetové zdroje

- 12) Contros s.r.o. [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.contros.cz/controllers/controllers.htm>>
- 13) Český statistický úřad. [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>

- 14) Inovace.cz [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <www.inovace.cz>
- 15) Národní inovační politika ČR na léta 2005 – 2010 [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=14459>>
- 16) Národní inovační strategie České republiky [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument11662.html>>
- 17) Regionální informační servis. [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs>>
- 18) Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje na léta 2010 – 2016 [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/regionalni-inovacni-strategie-moravskoslezskeho-kraje-na-leta-2010-2016--9613/>>
- 19) Regionální inovační strategie Zlínského kraje [online]. 2011 [cit. březen 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.inovace-zlinskykraj.cz/projekt/dokumenty.html>>
- 20) Strategie regionálního rozvoje ČR na léta 2007 – 2013 [online]. 2011 [cit. únor 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>>

Seznam zkratek

č.	číslo
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
Eurostat	Evropský statistický úřad
MSK	Moravskoslezský kraj
např.	například
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
RIS	Regionální inovační strategie
Sb.	sbírky
SII	Souhrnný inovační index
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, hrozeb a příležitostí
Tab.	tabulka
tzv.	takzvaný
VaV	výzkum a vývoj

Prohlášení o využití výsledků diplomové (bakalářské) práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11.5.2011

Lenka Krajíčková

Adresa trvalého pobytu studenta:

Holanova 57
Česká Ves

Seznam obrázků

<i>Obrázek 2.1: NUTS 2 regiony soudržnosti v ČR .....</i>	<i>13</i>
<i>Obrázek 2.2 : NUTS 3 kraje v ČR.....</i>	<i>14</i>
<i>Obrázek 3.1: Lineární inovační model.....</i>	<i>21</i>
<i>Obrázek 3.2: Nelineární inovační model.....</i>	<i>21</i>
<i>Obrázek 3.3: Souhrnný inovační index (SII) a pozice jednotlivých států .....</i>	<i>24</i>
<i>Obrázek 4.1: Moravskoslezský kraj .....</i>	<i>25</i>
<i>Obrázek 4.2: Zlínský kraj.....</i>	<i>27</i>
<i>Obrázek 4.3 Vazby mezi prvky inovačního prostředí.....</i>	<i>36</i>

Seznam tabulek

<i>Tabulka 2. 1: Doporučený počet obyvatel pro úroveň NUTS.....</i>	<i>12</i>
<i>Tabulka 3.1: Klasifikace inovací podle prof. Valenty .....</i>	<i>16</i>
<i>Tabulka 3.2: Modely inovací .....</i>	<i>22</i>
<i>Tabulka 4.1: Základní údaje Moravskoslezského kraje .....</i>	<i>26</i>
<i>Tabulka 4.2: Základní údaje Zlínského kraje .....</i>	<i>27</i>
<i>Tabulka 4.3 Základní ukazatele výzkumu a vývoje ve Zlínském kraji.....</i>	<i>35</i>